

Van: BBO Ruimte voor de Vecht

Aan: Gemeenteraad Dalfsen

Hardenberg, 31 mei 2024

Betreft: Terugblik Ruimte voor de Vecht 2023

Bijlage:

- Terugblik Ruimte voor de Vecht 2023

Geachte Raadsleden,

Met deze brief willen wij u graag informeren over de activiteiten, projecten en resultaten van de netwerkorganisatie Ruimte voor de Vecht. Ruimte voor de Vecht is een netwerkorganisatie waarbinnen 13 maatschappelijke- en overheidsorganisaties samen werken aan duurzame ontwikkeling en bekendheid van het Vechtdal (www.ruimtevoordevecht.nl). Ieder jaar maken we een jaarverslag met daarin de activiteiten die we afgelopen jaar hebben ondernomen en de resultaten die we samen hebben gerealiseerd. Deze bieden wij u graag aan.

Al ruim 10 jaar wordt in deze samenstelling gewerkt aan een breed scala aan projecten op basis van een visie voor 2050. Deze visie is vastgelegd in het Masterplan [Ruimte voor de Vecht](#). In 2050 willen we dat de Vecht een veilige, beleefbare, halfnatuurlijke laaglandrivier is met een vitaal buitengebied. Op basis van vier pijlers werken we aan projecten:

- Klimaatadaptatie en waterveiligheid
- Natuurontwikkeling en biodiversiteit
- Verduurzaming landbouw en sociaaleconomische ontwikkeling
- Duurzaam gastheerschap en aantrekkelijke leefomgeving

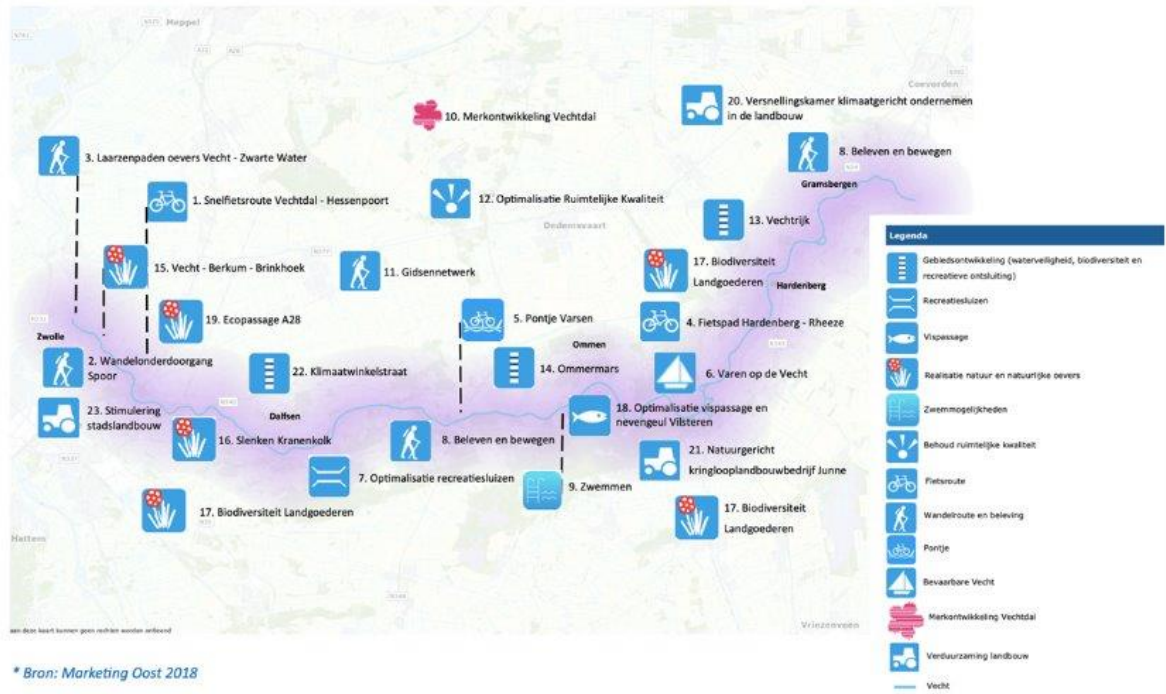
Met een subsidie van de Regio Deal Regio Zwolle 2020-2023 hebben we ruim 20 projecten uitgevoerd in het kader van 'Brede welvaart in het Vechtdal'. De projecten die in 2023 in uitvoering waren of afgerond zijn, zijn beschreven in de Terugblik 2023.

Brede welvaart in het Vechtdal

23 projecten langs 60 kilometer rivier

Het Vechtdal*:

- 250.000 inwoners
- 775.000 bezoekers
- 2.239.000 overnachtingen

Op basis van de uitvoeringsagenda 2023 – 2026 werken we aan een vervolg van onze projecten met nieuwe partnerschappen en fondsen voor financiering. De uitvoeringsagenda is een verzameling van ambities en concrete projectideeën uit het gebied. De projecten zijn een combinatie van topdown, bottom-up aanpak en vormen samen een compleet pakket. De projecten kunnen geïnitieerd zijn vanuit een maatschappelijke (wettelijke) opgave of als wens vanuit het gebied zijn geopperd. Hier zetten we als gezamenlijke gebiedspartners graag de schouders onder. Op dit moment bevinden we ons in een fase waarbij we financiering zoeken om de projectideeën tot uitvoer te brengen, waarbij we onder andere een subsidieaanvraag indienen bij de Regio Deal Regio Zwolle 2024-2028.

Met vriendelijk groet,

Alwin te Rietstap
Voorzitter BBO Ruimte voor de Vecht

gemeente **Dalfsen**

Gemeente **Hardeberg**

Gemeente **Ommen**

Zwolle

provincie **Overijssel**

Drents Overijsselse Delta
uw waterschap

WATERSCHAP **vechtstromen**

LTO NOORD

Overijssels **Particulier Grondbezit**
Land in vertrouwde hand

natuur en milieu **overijssel**

staatsbosbeheer

MarketingOost
REGIO- EN STADSMARKETING

VNO NCW
MIDDEN

TERUGBLIK 2023

**RUIMTE VOOR DE VECHT
ALTIJD IN BEWEGING**

Al het derde jaar van de uitrol van de projecten onder de noemer Brede welvaart in het Vechtdal. In totaal zijn er door 16 partners tientallen projecten uitgevoerd met geld uit de Regio Deal Regio Zwolle. Het jaar 2023 stond voor een deel in het teken van de uitvoering van deze plannen, maar ook in het teken van Drinkbare Vecht.

PROJECTEN IN UITVOERING EN OPGELEVERD IN 2023

In 2023 zijn er veel projecten in uitvoer gegaan. Daarnaast is er een aantal projecten bijgekomen als vervangende projecten. Kijk op www.ruimtevoordevecht.nl/vervangendeprojecten voor een duidelijk overzicht. Hieronder wordt een aantal projecten toegelicht. Het volledige rapport van de projecten van de Regio Deal Regio Zwolle is te lezen op www.ruimtevoordevecht.nl/jaarverslag2023.

Project Laarzenpaden

Naast natuurontwikkeling wordt de Vechtdal-natuur ook beleefbaar gemaakt. Het oude, cultuurhistorisch waardevolle jaagpad wordt in ere hersteld en anderzijds toegankelijk gemaakt. Het gaat om de oever langs de Vecht tussen het Haersterveer en de A28. Beide vormen een aanmerkelijke verbetering in het lange afstand wandelnetwerk van Overijssel/Vechtdal en dragen zodoende bij aan duurzaam toerisme en recreatie dichtbij huis. Het project loopt volgens planning.

Het tracé van het laarzenpad langs de Vecht ligt vast. Daarnaast is er toestemming van de grondeigenaren om het laarzenpad te realiseren. Het pad wordt aangelegd na realisatie van het natuur-ontwikkelingsproject van de Spiekpolder (Landschap Overijssel). In verband met de broedtijd en winterrust van vogels vindt de uitvoering in 2024 plaats.

Varen op de Vecht

Het project Varen op de Vecht beoogt verdere stimulering van passende vaarrecreatie en voorzieningen in het Vechtdal. Daarnaast wordt er ook ingezet op gezamenlijke handhaving en een duidelijke zonerings van de vaarrecreatie. In 2023 hebben we de volgende activiteiten ontwikkeld:

Deelproject regelgeving en handhaving

De handhavingsafspraken en zoneringskaart zijn in 2022 opgeleverd. In 2023 is verder gewerkt aan een implementatievoorstel om de zoneringskaart ook in beleid te verankeren.

Deelproject positionering en bewustwording

In 2023 zijn er verschillende bijeenkomsten georganiseerd met ondernemers en gebiedspartners om door te praten over de positionering en bewustwording van het varen op de Vecht. Verder zijn er verschillende communicatiemiddelen gerealiseerd, zoals een beeldbank en een film over Varen op de Vecht. Vanuit het project is ook actief gewerkt aan een aflevering Denkend aan Holland, die in het teken stond van het varen op de Vecht met André van Duin en Janny van der Heijden. Hiermee is veel publiciteit gegenereerd en hebben we ook de Vecht als rivier ook goed kunnen positioneren.

Deelproject investeringsprogramma

In 2023 is een aannemer geselecteerd (aanbesteding) die de planfase/ontwerpfase van de investeringen uitvoert en mogelijk ook de realisatie van de investeringen op zich neemt. De planvorming is nagenoeg gereed. Een natuurtoets is uitgevoerd om de effecten van investeringen op natuur in beeld te brengen.

Zwemmen in de Vecht

De Vecht wordt steeds mooier en natuurlijker ingericht. Met de toenemende warme zomers groeit ook de behoefte om op warme zomerdagen verkoeling op en in het water te zoeken. Ook het toenemende recreatieve gebruik van de Vecht met sloepen en andere boten nodigt uit om te onderzoeken of het mogelijk is om in (gedeelten van de) Vecht te zwemmen. Er zijn op dit moment geen formele zwemlocaties, behoudens één locatie in een nevengeul. Informeel wordt de Vecht al wel gebruikt om te zwemmen. Het bezwaar hierbij is dat het niet duidelijk is of dit overal verantwoord is.

Filmpje!

Dit project onderzoekt op diverse locaties de zwemwaterkwaliteit, brengt de risico's in beeld van effluentlozingen en rioolwateroverstorten, en onderzoekt welke maatregelen nodig zijn om te komen tot aanwijzing van diverse formele zwemwaterlocaties. In de zwemseizoenen van 2022 en 2023 is een monitoring van de waterkwaliteit uitgevoerd op verschillende locaties langs de Vecht. De locaties zijn in samenwerking met de betrokken gemeenten bepaald en zijn gerelateerd aan plekken waar nu al in grotere getale gezwommen wordt. Hierbij is gekeken naar de gevolgen van overstorten bij hevige buien en het effluent van de RWZI's op de waterkwaliteit. De resultaten van het onderzoek geven inzicht in de kwaliteit van het water van de Vecht op de bemonsterde locaties gerelateerd aan de zwemwaternormen. Daarmee is inzicht verkregen in de potentie die er vanuit het aspect waterkwaliteit is voor zwemlocaties. Extra zwemlocaties kunnen bijdragen aan het beleven van de Vecht en het stimuleren van bewegen.

Merkontwikkeling

MarketingOost levert een aantal diensten die bijdragen aan de vrijetijdseconomie en leefbaarheid van Overijssel. Hierbij kan gedacht worden aan (data) onderzoek, bestemmingontwikkeling en de branding van onze provincie en haar regio's waaronder het Vechtdal.

Rolf Halverhout, gebiedsmanager Vechtdal Marketing, over de merkontwikkeling: "15 jaar geleden is de Vechtdal-anjer ontworpen. Nu was het tijd om te kijken hoe we het merk Vechtdal weer beter op de kaart zetten.

Nadat wij de kenmerken en de kernwaarden van het gebied hadden vastgesteld, zijn we gaan kijken hoe we dit kunnen terugbrengen naar vormgeving, de taal die je spreekt en naar het beeldmateriaal. Hierdoor heeft het hele merk een opfrisbeurt gekregen en is er een nieuwe beeldbank samengesteld met mooie foto's van mensen die recreëren en van het gebied zelf. Dit heeft opgeleverd dat we een prachtige merkgids hebben gekregen. Dit maakt dat we nu het Vechtdal nog verder op de kaart kunnen zetten en dat iedereen alle tijd en alle ruimte heeft om hier te recreëren."

Filmpje!

GIDSENNETWERK

Een goede gids brengt de natuur in het Vechtdal nóg meer tot leven. Het is in werkelijkheid alleen best lastig om een goede gids te vinden. Om hier verandering in te brengen, is er gewerkt aan een netwerk om de inzetbaar- en vindbaarheid van de gidsen in het Vechtdal te vergroten. Er is in 2023 een online platform ingericht waar de Vechtdalgidsen en excursies te vinden en te boeken zijn. Zo kunnen steeds meer mensen leren en genieten in de natuur!

Ans Naber: “Het doel van het Gidsennetwerk is om kwalitatief goede gidsen in het Vechtdal inzetbaar te maken. Met als tweede doel om ze goed vindbaar te laten zijn.”

Filmpje

In juni 2023 ontvingen de eerste tien Vechtdalgidsen officieel hun gidsencertificaat.

Het boeken van een Vechtdalgids is vanaf 2023 mogelijk via www.vechtdaloverijssel.nl/vechtdalgidsen.

HOOG WATER: RUIMTE VOOR DE VECHT BEWEES HAAR NUT

Het hoog water van rond de kerstdagen was een bijzondere situatie. Het volledige winterbed van de Vecht was geïnundeerd en de waterstanden en afvoeren waren hoog. Statistisch betrof het op de Vecht een situatie die ongeveer 1x per 25 jaar voorkomt. Door de goede investeringen van de afgelopen jaren en het calamiteitenteam dat heel hard heeft gewerkt, zijn er geen grote problemen geweest.

De piekafvoer bij Ommen lag tussen de 200 en 250 m³/sec. De waterstanden lagen tot 2,5 meter hoger dan normaal stuwpeil (uiteraard afhankelijk van de locatie langs de Vecht). Het bijzondere was dat het peil bij Emlichheim in Duitsland het niveau van 1998 overschreed (1/100 jaar) en dus relatief hoger was dan in Nederland.

De calamiteitenorganisaties van de waterschappen zijn rond kerst opgeschaald naar niveau 2. Dat betekent dat vele medewerkers druk zijn geweest om alles in goede banen te leiden. Ondanks de grote hoeveelheid water heeft het nergens tot echte problemen geleid. Uiteraard was er overlast, maar nergens waren er grote problemen. Bovenstaande geeft aan dat 'het systeem' behoorlijk robuust is. De vele investeringen die na 1998 in de Vecht zijn gedaan, lijken hun vruchten te hebben afgeworpen.

Panorama Vechtdal

In 2023 is er verder gewerkt aan Panorama Vechtdal. Dit is een verkenning naar de samenhang in opgaven in het Vechtdal en mogelijke ontwikkelprincipes die richting geven aan een duurzaam, robuust, vitaal en aantrekkelijk Vechtdal.

De verkenning vond plaats in een laboratorium-setting, waarin vrijelijk is nagedacht over verschillende toekomstrichtingen die enerzijds een mogelijk antwoord zijn voor de opgaven, maar die ook aansluiten bij de identiteit van het gebied. Het is dus nadrukkelijk een verkenning - een denkoefening - en geen gebiedsproces of integrale gebiedsontwikkeling. Het traject leverde dan ook geen plan- of inrichtingskaarten op. Illustraties die als onderdeel van de verkenning zijn gecreëerd, zijn slechts ondersteunend aan het verkennen van denklijnen.

Belangrijk is dat Panorama Vechtdal voor de gebiedspartijen achter Ruimte voor de Vecht in essentie een leer- en ontwikkeltraject is, om te doorleven welke (bestuurlijke) dilemma's en kansen zich voordoen en wat dit vraagt aan sturing in dit krachtenveld. De opbrengst van Panorama Vechtdal richt zich op het formuleren van kansrijke bouwstenen en handvatten die behulpzaam zijn in toekomstige (ruimtelijke) processen in het gebied.

In het kader van Drinkbare Vecht hebben we in 2023 samen met Wim Eikelboom 2 extra afleveringen gemaakt van Rivierverhalen.

Li An Phoa wandelt van bron tot monding langs de Vecht om aandacht te vragen voor haar ideaal: een rivier waaruit je kunt drinken. Onderweg weet ze voor haar missie een vuur van enthousiasme te ontsteken bij boeren, burgers, bestuurders en buitenlui. Wat is haar geheim? Wim Eikelboom loopt twee dagen met haar mee. Deze verhalen zijn te vinden in de podcast Rivierverhalen.

Drinkbare Vecht

Het jaar 2023 stond in het teken van Drinkbare Vecht.

Een bijzondere wandeling met Li An Phoa. Na de wandeling is er ook een projectteam gevormd om het streven van een Drinkbare Vecht in 2053 verder vorm te geven. Het was de start van een nieuwe vast onderdeel van Ruimte voor de Vecht.

Een glas water uit de Vecht drinken. Als het aan ecooloog en schrijfster Lia An Phoa ligt, is dat over een paar jaar de realiteit. In juni liep zij van de bron in Duitsland langs de Vecht naar Zwolle en iedereen kon aanhaken. “Ik hoop dat mensen gaan beseffen dat we allemaal afhankelijk zijn van water en er dus ook verantwoordelijk voor zijn.”

De missie van Phoa begon zeventien jaar geleden, toen ze een slok nam van een van de weinig drinkbare rivieren ter wereld. Deze ervaring veranderde haar leven en inspireerde haar om op te komen voor de kwaliteit van rivieren. Ze richtte daarom ‘Drinkable Rivers’ op. Twee jaar geleden liep ze al de hele IJssel af om aandacht te vragen voor de kwaliteit van water, in juni 2023 startte ze in Darfeld om 170 kilometer langs de Vecht te lopen.

Phoa wil met de wandeling aandacht voor de waterkwaliteit en hoopt dat mensen er ook door beseffen dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor die waterkwaliteit. “Het is niet bedoeld om mensen extra bezorgd te maken, maar juist om ervoor te zorgen dat er weer voor de rivier gezorgd wordt. Zodat we echt weten dat we veilig kunnen zwemmen en dat het schoon en gezond genoeg is voor alle vissen en planten.”

Spiegel van ons leven

Tijdens de wandeling kan iedereen die dat wil aansluiten om een stuk mee te lopen. “We nodigden iedereen uit mee te lopen, zodat iedereen zich realiseert dat we allemaal onderdeel zijn van die rivierfamilie, waar water onze bloedband is. En dat we samen onze rivier kunnen helpen met al onze keuzes van hoe we ons wassen, eten en drinken en hoe we leven. Het laat zien hoe we leven, want het is het laagste punt in het landschap. Het is een spiegel.”

Halverwege de wandeling, op 16 juni, bezocht Phoa de jaarlijkse Vechtdaldag. En daar was Alwin te Rietstap, voorzitter van Ruimte voor de Vecht, blij mee. “Zij is een enorme inspiratiebron om te streven naar drinkbare rivieren. Met de combinatie van de wandeling en de Vechtdaldag onderstreepten we nog eens extra het belang van grensoverschrijdende samenwerking. Alleen samen kunnen we de ambitie van schonere rivieren waarmaken.”

VECHTDALDAG 2023: EEN GROOT SUCCES MET ZO'N 200 DEELNEMERS

Tal van excursies, een wandeling door het gebied Vechtrijk Gramsbergen en een lezing over waterkwaliteit van Li An Phoa stonden allemaal op het programma tijdens de jaarlijkse Vechtdaldag 2023. Een zonovergoten editie afgelopen vrijdag in de Mommeriete en Gramsbergen. Hier lieten we de deelnemers kennismaken met dit prachtige deel van de Overijsselse Vecht.

Het programma van de Vechtdaldag begon met een ontvangst en lunch, gevolgd door een plenaire aftrap door Alwin te Rietstap, de voorzitter van Ruimte voor de Vecht, en Li An Phoa van Drinkable Rivers. Na de plenaire aftrap begonnen de excursies, waarbij de deelnemers op verschillende manieren konden deelnemen, te voet, per fiets, boot of bus.

Een bijzondere toevoeging dit jaar was dat de Vechtdaldag samenviel met de wandeling van Li An Phoa langs de Vecht. Het thema van deze Vechtdaldag was dan ook waterkwaliteit en internationale samenwerking. Li An Phoa's betrokkenheid bij waterkwaliteit en haar inzet om de Vecht en andere rivieren weer drinkbaar te maken waren inspirerend. Zij benadrukte het belang van internationale samenwerking en het behoud van de waterkwaliteit: "Water verbindt ons allemaal, ongeacht grenzen. Het is onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat we stappen maken naar schonere en drinkbare rivieren. Elke stap is er één."

Uitvoeringsagenda 2023 -2026

In 2023 is er hard gewerkt aan een uitvoeringsagenda. De komende jaren willen we aan het werk met de verdere ontwikkeling van het Vechtdal. Dit doen we met de uitvoering van concrete projecten. Waar we in de afgelopen jaren een uitvoeringsprogramma konden presenteren met ook zicht op financiering, is dat voor de komende jaren nog een uitdaging. We spreken daarom van een uitvoeringsagenda, een verzameling van ambities en concrete projectideeën vanuit het gebied.

De projecten zijn een combinatie van een top-down, bottom-up aanpak en vormen samen een compleet pakket. De projecten kunnen geïnitieerd zijn vanuit een maatschappelijke (wettelijke) opgave of als wens vanuit het gebied zijn geopperd. Ook is in veel projecten een combinatie tussen wettelijke taken en bovenwettelijke doelen en wensen. Hier zetten we als gezamenlijke gebiedspartners graag de schouders onder.

De ambities en projecten dragen bij aan de uitvoering van onze visie voor 2050. De projecten die in deze agenda zijn opgenomen zullen de komende periode verder worden uitgewerkt, waarbij ook ruimte is voor aanpassingen en nieuwe initiatieven. We spreken daarom ook wel van een dynamische uitvoeringsagenda. Met deze agenda willen we actief op zoek naar nieuwe partnerschappen en fondsen om de projecten ten uitvoer te brengen.

Adviseurs van de Toekomst

Leerlingen Agnieten College Nieuwleusen geven het beste advies voor duurzame uitbreiding van de haven in Dalfsen. Hoe maak je het Vechtdal op een duurzame manier aantrekkelijk voor het publiek? Hoe breid je een haven uit met oog voor biodiversiteit en andere duurzame thema's? De leerlingenadviesbureaus van Adviseurs van de Toekomst deden onderzoek, vormden een eigen visie en mening en gaven antwoord op deze vragen.

Stuk voor stuk leverde dit originele, inspirerende advies op. Het leerlingenadviesbureau Future Br@ins van Agnieten College Nieuwleusen sleepte de winst van het project in de wacht. In het project Adviseurs van de Toekomst gaven leerlingen hun adviezen over actuele, duurzame vraagstukken die leven in het Vechtdal. Dat deden ze onder begeleiding van echte opdrachtgevers zoals de gemeente Dalfsen, Gemeente Hardenberg, de Provincie Overijssel en waterschappen.

De deelnemende adviesbureaus pitchten hun adviezen aan een gerenommeerd jurypanel tijdens het eindevenement van het project in het Provinciehuis in Zwolle. De jury bestond uit Alwin te Rietstap, wethouder in Hardenberg en voorzitter van Ruimte voor de Vecht, Betsy Ramerman, wethouder in Dalfsen, Anne Bijl, programmaleider Ruimte voor de Vecht en Ruud Pleune van Natuur en Milieu Overijssel. Zij beoordeelden de adviezen van de leerlingenadviesbureaus onder andere op haalbaarheid en originaliteit.

Adviesbureau Future Br@ins mag zich het beste adviesbureau van Adviseurs van de Toekomst – Ruimte voor de Vecht 2023 noemen. De leerlingen dachten in opdracht van de gemeente Dalfsen na over hoe de haven in Dalfsen op een duurzame manier uitgebreid kan worden. Ze presenteerden een duurzame haven met veel biodiversiteit, zowel in het water als boven water, en havenplaatsen gemaakt van zonnepanelen.

De jury kon hun ontwerp bewonderen in een online Minecraft wereld waar je virtueel doorheen kon lopen. De jury was onder de indruk van hun idee: "Een mooi en volledig plan dat enorm tot de verbeelding spreekt door de presentatie in Minecraft". Juryvoorzitter Alwin te Rietstap mocht de leerlingen een 'circulair verantwoorde' bokaal gemaakt van resthout overhandigen.

Beleef je omgeving

Voor het basisonderwijs vond het project 'Beleef je omgeving' plaats. Schoolkinderen hebben het Vechtdal leren kennen aan de hand van allerlei opdrachten, een fietspeurtocht en een vaartocht op de Vecht met één van de rederijen in het Vechtdal. Veel kinderen hebben genoten van dit educatieve programma.

COMMUNICATIE

Bucketlist

Afgelopen periode zijn er meerdere nieuwe bestuurders en statenleden gekomen. Om te laten zien wat de activiteiten zijn van Ruimte voor de Vecht werd er een pakketje ontwikkeld. Dit bestond uit; een bucketlist met allerlei projecten in het Vechtdal die eens bezocht zouden kunnen worden, een informatieboekje met interessante projecten en informatie over de geschiedenis van Ruimte voor de Vecht, maar vooral ook over de nieuwe plannen.

Video films

Van ieder project maken wij tevens een videofilm, op het moment dat een mijlpaal is bereikt. Dit kan de start van een project zijn, maar ook de oplevering of een tussentijdse gebeurtenis. In 2023 zijn 4 video's gemaakt, die te vinden zijn op het YouTube-kanaal van Ruimte voor de Vecht.

Social media

We zijn vertegenwoordigd op LinkedIn, Facebook, en Instagram. Hierop plaatsen we een mix aan berichtjes over alle projecten en initiatieven in het Vechtdal. Inmiddels hebben we op alle accounts tezamen dit jaar zo'n 78.000 weergaven geteld. Ruim 1900 mensen (in 2022 1800) volgen onze accounts.

